

CAI, CMA, PJ

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.198
Tel.: (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-5622 din 25.08. 2021

La nr.170 din 09 august 2021

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind organismele modificate genetic.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție, pe 2 (două) file.

Director

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>1692</u>		
" <u>26</u> "	<u>08</u>	20 <u>21</u>
Ora		

11 26 2011

11 26 2011

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO21/7376 din 25.08.2021

la proiectul de lege privind organismele modificate genetic

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pe pagina web a Parlamentului la 09 august 2021, fiind asigurat accesul părților interesate la materialele proiectului, pentru a putea lua cunoștință și a prezenta sau expedia recomandări.

Spre efectuarea expertizei anticorupție, proiectul a fost transmis la 09 august 2021. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2²) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă autorii au menționat că proiectul are drept scop asigurarea cadrului legislativ și instituțional necesar restricționării activităților cu organisme modificate genetic, cu respectarea principiului precauției și principiului etic, pentru protejarea sănătății umane și a mediului, luând în considerare impactul acestora asupra sănătății și intereselor social-economice ale populației și țării.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune adoptarea unui proiect de lege integral, care conține doar opt articole, precum și abrogarea Legii nr.755/201 privind securitatea biologică.

Prin urmare, conchidem că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Deși în nota informativă se menționează intenția protejării sănătății umane și a mediului, din prevederile proiectului este dificilă identificarea beneficiarilor reali ai acestuia.

Totodată, menționăm Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1472/2016, care la secțiunea 7 „Organisme modificate genetic”, capitolul 4, Titlul V, prevede: „Apropierea legilor naționale de acquis-ul Uniunii specificat în anexele relevante la acord și asigurarea punerii în aplicare și respectării efective a acestora”. Întru realizarea normelor enunțate, Guvernul a elaborat și promovat proiectul legii privind organismele modificate genetic, expertizat de Centru la din 01 octombrie 2020 (raportul de expertiză anticorupție nr.ELO20/6837), promovarea căruia, din motive neclare, nu a fost dusă până la capăt.

Astfel, adoptarea prezentului proiect de act normativ constituie o încălcare a prevederilor Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2017-2019.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

În contextul art.30 al Legii nr.100/2017, menționăm că nota informativă nu conține compartimentele necesare, motiv pentru care nu corespunde cerințelor stabilite în anexa nr.1 la Legea prenotată.

Concomitent, suntem de părere că raționamentele prezentate de către autori în nota informativă nu justifică pe deplin necesitatea promovării acestuia. Considerăm că o „*politică precaută și solidă*” în domeniul organismelor modificate genetic urmează să se bazeze pe o bază normativă avansată și consolidată, iar simpla restricționare a activităților cu organisme în cauză nu va avea efectul scontat.

Prin urmare, abrogarea Legii nr.755/2001 trebuie să fie precedată de adoptarea unui proiect de lege complex și detaliat, care să conțină reglementări clare și avansate, iar proiectul examinat pe departe nu satisface această necesitate.

Mai mult ca atât, restricționarea poate da un imbold suplimentar acțiunilor de contrabandă cu organisme modificate genetic, fapt care contravine intereselor statului.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară*”.

Deși în nota informativă autorii n-au menționat despre fundamentarea economico-financiară a proiectului, implementarea în practică a normelor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat.

I.5.3. Efectuarea analizei impactului de reglementare.

Potrivit art.30, pct.2 din anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, „*În cazul proiectelor actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător, suplimentar se descriu concluziile și propunerile înaintate în cadrul studiilor de cercetare, precum sau rezultatele analizei ex ante sau ale analizei impactului de reglementare.*

Se prezintă argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și, după caz, analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv prin prisma respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului”.

Conform art.13 al Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, „(1) *Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi. (2) Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.*” Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23 din 18 ianuarie 2019.

Reglementările din proiect au tangență cu activitatea de întreprinzător, ceea ce determină necesitatea elaborării analizei impactului de reglementare care, însă, lipsește.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul legii privind organismele modificate genetic este promovat de către un grup de deputați în Parlament, în scopul asigurării cadrului legislativ și instituțional necesar restricționării activităților cu organisme modificate genetic.

Proiectul nu corespunde interesului public general, deoarece încalcă angajamentele asumate de către Republica Moldova prin Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017-2019. Autorii propun abrogarea Legii nr. 755/2001 privind securitatea biologică și interzicerea activităților cu organisme modificate genetic pe teritoriul Republicii Moldova, ceea ce poate servi drept imbold pentru acțiunile de contrabandă cu organismele respective.

Prin urmare, proiectul examinat nu satisface realitatea social-economică actuală, care necesită un proiect de lege complex și detaliat, cu reglementări clare și avansate în domeniul organismelor modificate genetic.

25.08.2021

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim Gheorghiu, Inspector principal